

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Harom óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARSA

HIRDETÉSEK
 □ centiméterenként . . . 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.
 Gyakori hirdető és a felvétel
 összekötésben levő hird. irodák
 arrendményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.
 Kéziratok vissza nem adtnak.

FELTÖLŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐMUNKATÁRS: DR. KERSÉK JÁNOS.

A hirdetésokat, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA r. t.

Pünkösöd.

Ragyogó ünnepe a nyárnak, Piros pünkösöd, üdvözöl téged az emberiség, várva-várja sok száz esztendő óta, mikor szállanak le megint a tüzes nyelvek, hogy megmagyarázzák nekünk az élet és halál csudás titkait.

Oh hol maradtok, tüzes nyelvek? Sokszor azt hittük már, hogy eljöttek segíteni gyengeségünkben, jöttek királyok, vezérek, férfiak és próféták, teremtettek új hitet, forradalmat, új országot, más társadalmat és mikor megtörtént a nagy változás, láttuk, hogy nem ők az igazak, nem őket szállták meg a tüzes nyelvek és szavuk elhangzott, elhalt a kavargó évszázadok történelmének mérhetetlen pusztaságában. Csaknem kétezer esztendő óta egyre nyeli a sir az emberiséget, egyre terem új a helyébe, de az élet, az ember maga a régi marad s nem szőláltak meg köztük a tüzes nyelvek.

Ez a pünkösöd melankoliája. Az emberiségnek csak fizikai megújódása van, a lelki még mindig késik.

De örömnapp a pünkösöd és a nyár zendülő és érlelő pompájában öltözött természetben vidáman dicséri minden jó lélek az Urat, hogy ezt az ünnepet is megérni engedte.

Az év legszebb szakára esik a pünkösöd. Legragyogóbb köntösében pompázik ebben az időben erdő, mező, berek, a levegő tele van madárdallal és virágillattal. A nép nemcsak a vallás ünnepét üli meg e napon, hanem a természetet, a termelő és gyümölcsöt hozó földét is.

Néhány hét és itt lesz az aratás ideje, amely egy esztendőre dönti el a gazda és az ország sorsát. Egy jó aratás reményében áll a pünkösdi díszbe öltözött oltárok előtt a gazda, könyörögve a felsőbb hatalmakhoz, hogy váltsa valóra reményeit.

Az idej aratás, ha nem is kecsgett valami rendkívüli eredményekkel, de valószínűleg nem fog elmaradni a közepes eredmény mögött. S mert a mi népünk ebben a tekintetben bizony nincsen elkényeztetve, megnyugvással néz elébe a közepes aratásnak is, csak attól retteg, hogy még ez is elromolhat.

„Adj Uram jó aratást a te népednek!” ez a kívánság zsongja át ebben az időtájtban minden magyar gazda lelkét.

De mi nemcsak jó aratást, hanem erkölcsi megújódást is kívánunk pünkösöd ünnepén a magyar népnek. Lazul az erkölcs és az Istenbe vetett hit mindentelé, forrongó új eszmék és

áramlatok kezdik átjárni a tömegeket s azoknak lelkén mindjobban érezhető lesz az átalakulási processus, mely annak idején döntő fordulatok elé fogja állítani nemcsak az országot, hanem egész Európát is.

Megakadályozni ezt az átalakulási processust nem lehet, de helyes irányba terelni igen és erre kell törekednünk. Az ideák s eszmék, melyek az emberiséget mozgatták, az elmuló évszázadokkal együtt változtak a történelmi tanulsága szerint s ezen változások vagy lassan, békés uton történtek meg vagy országokat rengető forradalmakkal jártak. Manapság, amikor olyan tág tere van mindennemű erkölcsi vagy társadalmi mozgalom terjedésének, amikor a sajtó útján egy két nap alatt járják be az országot az új ideák s a propaganda-csinálás olyannyira könnyű, kettőzött figyelemmel kell lennünk minden új alakulással szemben, hogy idejekorán gátat vethessünk vagy helyes irányba tereljük az erősödő új áramlatokat. A forró nyár a mozgalmak legalkalmasabb ideje, külső természeti behatások fogékonyabbá teszik a lelkeket az emóciókra.

Pünkösöd ünnepén azért jutnak mindezek eszünkbe, mert már évek óta tapasztalhatjuk, hogy hamis nyelvek szállanak le nyaranta a magyar nép közé s vagy izgatnak a meglévő rend ellen, vagy a középkor sötéttségét hirdetik a napsugaras pompázó világba, a reakció és a szociáldemokrácia, ez a két szélső pontja a modern ideáknak, egyaránt környékezi meg a jó magyar népet. Az egyik a lelkiismeret szabadsága ellen izgat és felekezeti gyűlöletet terjeszt; a másik arra oktat, hogy meg kell változtatni a világ rendjét, ha mindent feldöntő forradalom árán is. Szerke az országban számtalan demagóg rombolja a lelkeket, úgy a középkor fekete lovagjai, mint a forradalmi munkáspárt részéről és ha idejekorán nem vetünk gátat a szétromboló áramlatnak, nagy belső veszedelmek fenyegetik az országot.

Lassu, de hatásában nem bizonytalan annak ígérkező aknamunka ássa ezt a magyar társadalmat, amely annyi véraláztatás után ért el a szabadsághoz és lépett a boldogulás útjára. Nem akarják vagy nem tudják az emberek egymást megérteni, ezért szeretet helyett gyűlölettel viseltetnek egymás iránt. Ha idejekorán meg nem akadályozzák, rombolás és pusztulás lesz a folytonos izgatás eredménye.

Ezek a borús gondolatok foglalhatóknak, midőn lelkeikkel átrepülünk

a pünkösödöt ünneplő gyönyörű országban, melyet szeretünk kimondhatatlannul. S ez a szeretet magyarázza meg, hogy aggódunk érte, hogy féltjük — de bizunk is benne. Ezer esztendő óta él itt a magyar, de ezer veszély után is helyt állt, a ha erejét gyengítették is a pártoskodás szenvedélyei, de meg nem törték. Ez a nagy, nehéz mult biztosítéka a jövőnek és ha az ország vezetői megteszik kötelességüket, a jövő méltó folytatása lesz a multnak.

Közutaink.

Hogy közutaink nem jók, nem tagadhajtuk s hogy miért nem jók, annak kormányzatunk az oka; mert nekünk a fejlesztésre pénzünk sohasem volt, de arra igen, hogy a közúti adókból befolyt nagy összegek nem az utakra fordítottak, hanem vasutakba öltük. Pedig arra, hogy az utak jók legyenek, sokkal nagyobb szükség volt, mint az elhibázott vasúti vonalakra, melyeknél ugysem a közérdeket tartották szem előtt, hanem magánérdekeket; amennyiben azt, hogy hol és milyen irányban építtessék vasut, mindig az a személyiség döntötte el, akinek a birtoka, gyára vagy másának az érdeke magával hozta. Igaz, hogy a közszellem fölébredése sok alkalommal a közutak javára dönthette volna el az ilyen kérdéseket is; de hát hol van ez nálunk s ki keres nálunk közszellemet? Itt van egy élénk péld. 1911. a pénzügyi bizottságban a kereskedelemügyi miniszter meg akarván a t. Házat télemlíteni, erre a célra 24 millió K-át emlegetett s amint ezt az ellenzék megajánlotta, a miniszter ur mindjárt összezugorodott; mert tudta, hogy a milliók már másra lettek fordítva; tudta, hogy vasutak nyeltek el rossz spekulációkkal a közutak alapjait is. Ha meggondoljuk, hogy négyezer községnél több van az országban, mely sáros időben a forgalomtól majdnem teljesen el van zárva; alig számítható ki ennek az állapotnak értékvesztése. És mi mégis kultúr-nemzet volnánk nemzeti kultúrával? Igen és vagyunk, de miserábilis közutakkal. Tanulhatnánk Tiroltól, ahol a közutak mintaszertiek.

Mint mindenre, van a közutakra is törvényünk; mert nálunk törvény van kocsi-számra. Itt van az 1890. évi I. t. c. a közutakról s a vámosról, mely ma is érvényben van, amennyiben a transzverzális 1895. évi közutak építésére vonatkozó akció mit sem eredményezett.

Akkor, amikor az állami összes kiadások megkészszerződtek, a közutaknak a dotációja csak 77%-al emelkedett, vagyis 3.5 millió K-val van dotálva. A törvényhatósági közúti alapok évi segítése 3.3 millió Kor.

Az 1904. évi XIV. t. c. az állami be

ruházási építkezéseket indította meg 43 millió K-val avval a rendeltetéssel, hogy a törvényhatósági utalpok hozzájárulásával, törvényhatósági közutak építtessenek, még pedig az 1904.—1909. években 3585 klm. hosszúságban s hogy a kiépítetlenül maradó 1125 klm. utnak a költségeit majd külön utalványozzák ki. 1907. egy utállamosítási program lön elfogadva, mely szerint állami kezelésbe az 1907—1918. évek közt, 3400 klm. s 1919—1924. évek közt pedig 1000 klm. hosszú közut fog átvétetni. 1908. évben 800 klm. hosszúságu ut a vasuti állomások s a kőutak közt levő összeköttetésekre vétetett föl 8 millió K-val.

A közutak ügyeit szerves és egyöntetű rendszerbe foglaláször az 1890. évi I. t.-c. foglalta s megállapította a közutak osztályozását, a hálózatokat, a közigazgatási s műszaki szolgálatot, a szükségletek fedezeti forrásait s mindezek dacára a haladás mégis csak lassu tempóban történik; mert a szükséglet kellő megbízhatósággal megállapítva nincs, a fedezeti források meg igen szűkre vannak szabva.

Ma, az összes törvényhatóságok 10%-os utadót fizetnek s ezeltől a szegényebbek csak 6%-ot; ámde a helyi érdekű vasutak törvény által engedett szubvencionálása, az utalpok bevételeinek 1/5-ödét vagyis évenként 3 millió K-át von el a közutaktól.

Nem csodálható tehát, hogy az 1890—1907. években összesen csak mintegy 4000 klm. törvényhatósági ut épült ki, vagyis évenként 222 klm., míg a törvény életbe való lépése előtt, 25 év alatt, 15.290 klm. vagyis évenként 612 klm. Így hajtják végre nálunk a törvényt, 1907-ben 7940 klm. törvényhatósági ut maradt kiépítetlenül s így az utalap új műutakat képtelen volt építeni. Hiba az is, hogy a közutak osztályozásánál az utfenntartó alapok erőviszonyai figyelembe nem vétettek, hanem inkább a forgalmi jelleg s ennél fogva kevés számú törvényhatósági ut épült ki. A minimális táknak az utadója igazságtalan azért, mert

ha a százalékos utadó tartozása nem felel meg legalább is 3 kézi napszámnak s ha igavonó állatokkal bírnat, egy igásnapszámnak a folyó árát fizeti utadóképen; akkor 10% helyett 20%-hoz jutnak el.

A községi közutak (vicinális) ügyével még roszszababb állunk, mert a közigazgatás hatékonysága s a szükségletekre rendelt fedezet értékesítése nincs biztosítva; valamint az is baj, hogy minden utvonálnak külön érdekeltsége van, mi az egységes fejlesztést teszi lehetetlenné. Ingatag a fedezet alapja is, mert nincs megállapítva sem a községi közmunka természetben való leszolgáltatásának a hiánya, de sem a közmunka kellő összeírása, gazdaságos felhasználása, a váltási egységek arányos megállapítása s a megszavazandó pótdó minimális mérve; továbbá, sok helyütt szakemberek nélkül vezetik a munkákat, a vicinális utakra vonatkozó rendelkezési joga sem a törvényhatóságnak, sem a kereskedelmi kormányknak nincs.

Az 1906. évben vicinális utakra kiadott 64 millió K., melyből községi közmunkára esik 4-4 millió K., 1.09 millió K községi pótdórá s más jövedelemre, 202 ezer K. külön érdekeltek hozzájárulására, 372 ezer K. vármegyei s 6 ezer K. állami segélyre esett. Ez az összeg azonban kevés a már kiépített 13 ezer klm. vicinálisnak a fenntartására s így fokozatosan hogyan építhessék a még kiépítetlen 18 ezer klm. vicinális utat? Az eredmény tehát, sem a törvényhatósági, sem a községi utaknál nem kielégítő.

Most egy új közuti törvényjavaslat készül el, mely szerint az összes közuti szükségletek egységes alapon vannak összeállítva, valamint az állami támogatás is arányosan fogna történni. Van benne fedezetről is gondoskodva anélkül, hogy ez által az utfenntartókra elviselhetetlen teher rovatnék. Ennek alapján készült a törvényhatóságok bevonásával az előzetes közuti fejlesztési terv és költségvetés is, mely

szerint 18 év alatt 16 ezer klm. új közut volna rendszeresen kiépítendő.

A közutak föl vannak osztva: állami, törvényhatósági, járási s községi közutakra.

A községi közlekedési (vicinális) közutak osztálya helyett, a járási közutak osztálya lön föllállítva. A 16 ezer klm. új járási jellegű közut kiépítésével azt érjük el, hogy a 4372 bekötetlen község közül 3150 község fog kőuthoz jutni s a jókarban való tartás összes feltételei biztosítva lennének. A községek annyi munkaeörvel s pénzértékkel fognak rendelkezni, amekkorára a községi utak fentartása s fejlesztése megkövetel. A községi közutak hossza 73 ezer klm-ben van megállapítva, ami azonban meg fogná kívánni, hogy a közutak segélyezésére évenként vagy 500 ezer K. készpénz volna fordítható.

A községi közutak közül, 30 ezer klm. alárendelt jelentőségű s a forgalom nagy részét 100 ezer klm. hosszú közut közválti. A törvényjavaslat mintegy 18 ezer klm. közutnak a kiépítését biztoaitja s a program megvalósítása után így közutaink hossza 70 ezer klm-re növekszik, vagyis a 18 évi időtartam után, még 25 ezer klm. rézben járási, rézben községi jellegű közutépítés volna teljesítendő. A fedezetet illetőleg megjegyzendő, hogy a törvényhatósági utadó hozama vagy 18 millió K. s ebből 17 millió K. a vármegyékre s 1 millió K. a városokra esik.

A minimális utadózás el volna ejtendő, mi azonban 4.5 millió bevételi kevesletet jelentvén, a jelenlegi 10%-os törvényhatósági utadó 13%-ra volna emelendő.

A törvényhatósági utalpoknak a járási utakat évenként 1.8. millió K-val kellene segélyezniök, vagyis a legtöbb törvényhatóságnál az utadó föl volna emelendő 2%-al s a legrosszabb esetben 15%-ra emelkedhetnék.

A járási s községi utak fejlesztésére, „járási vagy községi utadó“ címen, egy közös alap tervezetik, melynek évi bevé-

T A R C A.

Faragó Sámuel.

Egyre a tülemben cseng még a gyászkar szomorú éneke s az elfojtott sokogásnak az a még sokkal szomorubb hangja, amely az énekkar hangjaival oly klasszikusan egybeegő harmóniába olvad.

Mintha még egyre hallanám a nagyharang búánatos mély hangját, s azt a még búánatosabb, tompa, szívtepő hangot, amit a koporsóra omló első rögök okoznak.

Elvonul szemeim előtt az egész gyászszos pompa, a halaványképű férfiak, a feketefátyolos asszonyok. Látom a szemekben a szívek mélységes bánatának harmatgyöngyét: a könnyet. Sok, igen sok könnyet.

S oly jól, még most is oly jól esik nekem e sok könnyű. Vajjon miért? . . .

Látom a koporsót borító koszorúk illatos tömegét, alattuk a szorosan és örökre lezárt ércoporsót s . . . még sem tudom elhinni, hogy a mi kedves, jó „Samu bátyánk“ nincs többé. Oly bihetetlen, oly különös e dolog!

Itt is, ott is feltűnik előttem örökké siető, fúrge alakja. Aranykeretes cvikkere alatt pajkosan csillan fel élénk, mindig vidám tekintetű szeme. Egy pillanat . . . s már

hallom a kacajt, amely valami csintalan, pajszán történetkéje nyomán fölcsendült.

Hát lehetséges-e, hogy éppen téged, ártatlan kedélyű társunkat válasszon ki a Mors Imperator közülünk, aki oly őszintén, oly igazán tudat élvezni az élet apró, jelentéktelen örömeit is, sőt azokat — mint az üvegprizma a napsugarakat színeikre bontja — hatványozott kellemességükben adtat át mindazoknak, akik téged környezetek.

Látom Samu bátyánkat iparosaink között. Barátságos, szívélyes, biztat és ígér. S az ő ígérete nem pusztá szó. Alap az, amelyre építeni lehet. Nem ismer fáradtságot, nem vesz pihenést, míg annak, amit felvállalt, végére nem jár.

Minden munkádat elvégzed-e, minden ígéreted betöltöttad-e már, hogy oly hirtelen, oly váratlan eltávoztál közülünk? Hihető-e, hogy nem tudtat volna: mily nagy szükségünk van nekünk még reád? kedves, jó Samu bátyánk?

Látlak a nőgyelet jótékony högyei között. Látlak a nőgyelet messze földön híres mulatságain, amelyeken az emberek jókedvét adostattad meg az emberi nyomorúság javára.

Hát megszűnt már minden nyomor, hát ninosen már több könnyesszemű árva, hogy te oly bucsuzatlan itt tudtat hagyni működésed legeszményibb terét: a nőgyeletet, az árvákat, mindent, de mindent?!

Gyermekeid nem voltak, de árvákat hagytál magad után!

Ki fogja azoknál pótolni a te jószágos mosolyodat, kinek a szíve lesz annyira tele szeretettel, zsebe cukorkával, mint volt a tied, valahányszor kis árváid közé mentél?

Családod gyásását tollam érinteni nem meri, mert a nagy bánatot az emberi részvét csillapítani nem, csak növelni tudja.

Látod, Samu bátyánk, látod, hogy már korán, mily időelőtt történt a te távozásod!

Sok jót tettél, tehát sokat éltél. De 52 év, amely elég volt neked, oly keves volt nekünk. Mi'y sokat vártunk mi tőled még!

A társaság, melynek 32 éven át voltál büszkesége, mely örömmel biztatna te ügyeinek vitelét továbbra is! S ez a te forrongó, vajjúdó közéletünk mily megnyugtató látott téged azok között, s ott is az első sorokban, akik a közjó javára valamely nemes eszmét, valamely derék intézményt igyekeztek diadalra juttatni, törekedtek megvalósítani.

Lehetséges-e, hogy ezentúl a te helyed betöltetlen marad, s a küzdők serege a te buzgó, odaadó, önzetlen támogatásod nélkül lesz kénytelen küzdeni a szépért, a jóért, a nemesért?!

A természet megújulásának e gyönyörű május hava, s az annak 19. napjára esett szomorú vasárnap azt mondja: igen.

tele 17 millió K-át tenne ki, illetőleg annyinek kellene befolynia; ennél fogva a községe újabb teher nem háramlanék s a községi s járási utadók az egyenes állami adóknak 13°/_o át tenné ki.

Az a cél, hogy a községi utalapranyai érték jusson, amennyi a községi utak fenntartására ez idő szerint fordítatik, ami az alapnak a 25°/_o át teszi s így a járási utakra marad 75°/_o; de ezenfelül évenként még 38 millió K-ra volna szükség, melyre nézve az a terv van, hogy 2 millió K. volna az állami, 1,8 millió K. pedig a törvényhatósági segély. Sőt az állam terhére évenként még 1 millió K. segély esnék, mert a minimumok egyenlőtlen megosztása következtében, egyes vármegyék, jelenlegi bevételükkel, 13°/_o-os utadók mellett, el nem érhetnék.

A járási utak építésénél, főleg helyi érdekeknek a kielégítéséről van szó s így állami segély csak az állami feladatokkal arányos segély volna várható. Az állam a közúti költségekre 3 millió K. val adóznék, nálunk, évenként 1000—1300 klmternél több műút, viszonyainknál fogva, gazdaságosan alig volna kiépíthető.

Ami a törvényhatósági utak közigazgatását illeti, hát ebben a tekintetben a helyhatóságoknak a felügyeleti jog gyakorlásáig szabad mozgás biztosított s mivel csak a járási közutakra nézve vannak csak területi egységek, tehát ezeknél külön szervezetre lesz szükség. A járási érdekeltiség 30—40 tagból állana s határozatai a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától volna feltételezve. A járási utahálózat s utfejlesztési program megállapítására vonatkozó törvényhatósági bizottsági határozatot a kereskedelmi kormány erősítené meg. A járási utbizottság a végrehajtási szöveget teljesíteni s az ellenőrzést ennek az elnöke gyakorolná, — míg a műszaki teendők ellátására, mérnöki álmások szervezetenek, ami vagy 100 műszaki tisztviselő szaporítását tenné szükségessé. A járási köz-

utak felett felügyeletet az illetékes közigazgatási bizottság s a főfelügyeletet a kereskedelmi kormány gyakorolná.

A kormány utahálózatát a községi képviselőtestület állapítaná meg ugyanazon hatáskörrel mint a községi háztartás tekintetében ez megvan s ellenőriznék a főszolgabírók. A műszaki ügyeket a községi mérnök vagy a járási mérnök látná el.

Mindezekből azt láthatjuk, hogy a lényegesebb javítások a járási közutaknál volnának; mert a program egységes alapon volna megvalósítandó.

A hazai közutakon, ha naponként 250 igavonó közlekedik, akkor az egész évi forgalom 100 ezer klm., mi szorozva 365 nappal s a 250 igavonó állatszámával, 9125 millió klm-t képvisel; továbbá, ha egy igavonó állat 0.134 tonna terhet visz, akkor az ország évi összforgalma 1222 millió s 750 ezer tonna-kilométer; vagy, ha a fuvarozási közép-távolság átlag 6 klm., e közép-szállítási távolság mellett 1 tonnának 1 klm-re való szállítása, 41 fillerre tehető a kiépített közutaknál, míg a ki nem építet-teknel 61 fillerre növekszik.

A 100 ezer klm. közutjainknak csak a fele van kiépítve s így a felén kiépítetlen utakon szállítatik a teherforgalom, minek folytán a fuvardíj sokat emelkedett s a községi képviselők melynek legalább is a felét a kiépítés által meg lehetne menteni, meg lehetne takarítani; mert a gazdasági haszon sokkal nagyobb, mint az utadónak 5°/_o-al való emelése s az állami 3 millió K. hozzájárulás, tehát így a közutaknak a nagyobb arányú fejlesztése halaszthatatlanul sürgős.

Vizy Ferenc.

Különfélék.

— **Az érettségi vizsga miniszteri biztosa.** A lévai főgimnáziumban a jövő hó elején megtartandó szóbeli érettségi vizsgálatához a vallás- és közoktatásügyi miniszter Szölygyémi Ferencet, a m. kir. Ferenc József nevelőintézetnek kormány-

Elment oda, ahonnan nincs visszatérés soha sem, elment az édes atyámbhoz.

Máig sem tudom, hogy jutottam ki a temetőbe, mert tudtam, hogy ott fogom találni.

A temetőkapuban két asszonnyal találkoztam, az egyik halkán szölt oda a másikhoz:

— Egy szegény asszony lötte szíven magát most az ura sírján.

Az édes anyám volt.

És e pillanatban ismét egy olyan lélektani probléma állt előttem, amit nem tudtam megmagyarázni magamnak. Soha sem szerettem az anyámat és csak abban a pillanatban, midőn halva láttam, ébredt fel bennem a gyermeki szeretet.

Az életét kellett áldozni azért, hogy megtanuljam szeretni és tisztelni az édes anyámat.

A szerető hü feleséget, az önfeláldozó édes anyát, aki egy martír töviskoronájával homlokán jutott el ideig.

A hosszú években visszafojtott szenvedés szölt hozzám utolsó leveléből:

Édes Gyermekem!

Mire e sorokat olvasod, már nem leszek az élők között. Nagyon jól tudom, hogy nem hagyok betölthetlent szívedben magam után, mert úgy sem szeretted, ép úgy, mint az apád. És talán igazatok volt. Az áldozatot, amit nekem hoztatok,

szöjt küldötte ki miniszteri biztosul. Örömmel vesszük tudomást eme megbiztatásról, mert Szölygyémi Ferenc a nyolcvanas években hosszabb ideig működött főgimnáziumunknál mint világi tanár és mint a dalárda igazgatója s a casino aligazgatója buzgó tevékenységével, meggyerő, kedves modorával általános tiszteltetést vívott ki magának. — Őszintén óhajtok, hogy itt léte alatt lelje meg körülünkben a legkellemesebb, régi otthonát!

— **Választmányi gyűlés.** A F. M. K. E. lévai választmánya f. hó 28-án, délután 6 órakor, a kaszinó társalgójában gyűlést tart, amelynek tárgyai: 1. A tanítók jutalmazása. 2. A pénztárnok elhalálása folytán további intézkedések megtétele. 3. Folyó ügyek.

— **A hangverseny meghívója.** A Bars megyei Tanítók Háza javára június hó 1-én, a városi nagy szálloda dísztermében tartandó — tánccal egybekötött — hangversenyre a rendezőség már szétküldötte a meghívókat és a remekszépnek ígérkező előkép próbáit is megkezdették. — A belépődíj: Személyijegy 2 kor. — Családijegy 5 kor. A hangverseny kezdete esti 8 és fél órakor. Jegyek előre várhatóak Nyitrai és Társas r. t. üzletében. Felü fizetés két köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendezőség, amelynek elnökei: Tomcsányi János, kir. tanfelügyelő. Köveskúti Jenő, tanítóképző-intézeti igazgató. Jaross Ferenc igazgató-tanító. A rendező bizottság tagjai: Ács Bódog, Bányai Ferenc, Deák Adolf, Duschek Ernő, Erdős Ignác, Frankl Antal, Frecska István, Ghimesy János, Kiss Gyula, Kriek Jenő, Makay Jenő, Pazar Zoltán, Sárhegyi János, Sós Simon, Svarba Eudre, Svarba József, Tokody István és Tóth István. Vigalmi bizottság: Vermes Gyula, m. kir. honvédszázados elnök. Bellan Sándor, városi fogalmazó, alelnök. Ujjady Béla, m. kir. honvédbandavezető. Tagok: Baker Árpád, Baker Béla, Bartos József, Becsák Andor, ifj. Becsák Károly, Dr. Becsák Sándor, Bellan László, Benkovich Guidó, Berger Ernő, Bittera Imre, Bolemann Lajos, Csibi Lőrinc, David László, D-mény Árpád, Dorott Adolf, Dr. Faragó Lajos, Farkas Tivadar, Fodor Adolf, Frommer Emil, Gaditsch Pál, Dr. Grünzweig Samu, Hamburger Mor, Dr. Hecksch Samu, He mann Emil, Hoffmann Robert, Holly Gyula, Kern Oszkár, Kleiszner Pál, Kolbenheyer Róbert,

nem érdemeltem meg, tudom, mert nem tudtam felemelkedni hozzátok soha. Én csak egyet tudtam: szeretni, titeket nagyon.

Ez a nagy szeretet adott erőt, hogy nyomán, szöltlanul türjem megvetéseket.

A te lelked most is a pénz, a pompa után vágyik, azt pedig én nem adhatom meg neked.

Különbön egy vallomással is tartozom neked, édes gyermekem, az utóbbi hetekben olyan közel álltam hozzá, hogy a bűn utjára térjek csak azért, hogy az óhajtott kényelmet megadjam neked s az enyémmel maradj.

A világ talán el sem ítélte volna, hiszen olyan kevés ember van, aki meg tudná érteni, hogy egy asszony koldusszegényen is egy királynő koronáját érzi homlokán, ha tiszta öntudattal nézhet az emberek szeme közé. Az ilyen szegénység, amit így meg lehet váltani, maga egy vagyon. Ezt a vagyont pedig tisztán akarom hagyni neked gyermekem. A világgal nem törődöm; de önbecsülésemet elveszíteni nem tudom.

Egyetlen örökségül ezt hagyom neked és a kis munkakosaramat, sok forró könnyem egyetlen néma tanuját. Ebben a kosárban találsz egy levelet, az atyád első levelét. Ha valamikor ilyen levelet írnak neked, dobd a tábbe. Aki igazán szeret, az nem ígér és esküdzik sokat, mert a lelkében érzi, hogy ígéret nélkül is igaz és hü lesz

Eltemettünk, megkönyöztünk, tisztviselőtársaid megható szavakkal bucsúztak tőled örökre. Eltávoztál, hogy vissza ne térj többé. Eltávoztál, hogy megpihenj. Nekünk nemis szivednek, szép tetteidnek emlékezetét hagytad csak.

Nyugalom és béke veled! Emléked közzöttünk éljen!

Am én azért himegyek sírodhoz, hogy meggyőződjem ismét és ismét: csakugyan örökre itt tudtál-e hagyni minket, kedves, jó Samu bátyánk!

T—n.

Egy asszony.

Irta Farkasné Sposz Erzel.

Folytatás.

Egy ilyen szomorú napon, mikor a képből hazamentem, az anyámat nem talál- tam otthon. A folyosón a szomszédasszonyunk várt és egy levelet adott át az anyámatól.

— De hát hová ment az anyám? — szöltam s egy balsejtelemről megkaptam, remegő kézzel vettem át a levelet.

— Azt én nem tudom, tessék elolvasni a levelet, abból majd meg fogja tudni bizonyára.

De én nem bontottam fel a levelet, mert tudtam úgy is, hova utazott az anyám.

Koncz Endre, Konta Károly, Kopcsák Rezső, Kottk Ferenc, Köves László, Krizsányi Sándor, Dr. Lakner Zoltán, Dr. Lauffer Artúr, Dr. Lauffer Lipót, Liska Sándor, Mazóly Béla, Méder Ferenc, Miklóssy Dezső, Offermann Ágoston, Rács Jenő, Rakovszky Kálmán, Reitmann Lajos, Dr. Rohonyi Gyula, Salgó Szigfrid, Dr. Sanderlich Kelemen, Dr. Steiner Oszkár, Stoll Fülöp, Szauer Zoltán, Szecsaky Jenő, Dr. Szilárd Vilmos, Szvoboda Imre, Udvardy Miklós, Velics Imre, Weisz Ignác és Dr. Weisz Lipót. A hangverseny műsora: 1. Dankó P.: Népdalegyveleg. Duschek Ernő úr vezetésével énekli az állami tanítóképző énekora. 2. Liszt F.: Cantique d'amour. Zongorán játsza Keczb Huda úrléány. 3. a) Hűvös Iván: A vándormadár. b) Kersék János: Violák között. Énekli Hertzka Erzsébet úrléány. Zongorán kíséri Duschek Ernő úr. 4. Herczeg F.: Bakvartélyozás. Magánjelenet. Előadja Tóth Jolánka úrléány. 5. Arensky: Zongora-ütös. Előadják: dr. Paradaiser János (zongora), B. Fejér Árpád (I. hegedű) dr. Drozdik Jenő (II. hegedű), dr. Kramasza Imre (viola) és dr. Hets Béla (cello) urak. 6. Előkép. Rendezi: Dr. Balog Sandorné úrnasszony. Szereplők: Farkas Olga, Fekets Vilma, Fízely Lenke, Ghimesy Mici, János Margit, Pető Irma, Schliff Aranka, Tolnay Margit és Tóth Mariska úrléányok, Behula István, Csorba Győző, Esősbay Rezső, Farkas Tivadar, Krizsányi Sándor, Liska Sándor és Miggisch Rezső urak. — Iskolások: Schrank Matild és Fertikó Józsi.

— **Hivatalvizsgálat.** Dr. Kail Antal kir. törvényszéki elnök a hét folyamán vizsgálta meg a levai járásbírósság ügykezelését. A minden tekintetben tapasztalt példás rend és gyors ügymenet felett úgy a bírának, mint az összes tisztviselőnek teljes elismerését nyilvánította.

— **Esküvő.** Marton Dénes, m. kir. szőlészeti felügyelő Papan, a hó 18-án esküdtött örök hűséget *Oródy* Sarolta úrléánynak, *Oródy* Vilmos és neje kedves leányának a nagysallói r. kath. templomban.

— **Véres tüntetések Budapesten.** A fővárosi munkásság nagy része csütörtökön sztrájkba lépett és a választói jog érdekében gyűlésekkel és felvonulásokkal tüntetett. Mivel azonban a rendőrség a felvonulásokra nem adta meg az engedélyt, a munkások a rendőrséggel és katonasággal összeütközésbe kerültek. A ren-

hozzánk. Igérni erősen valmit csak akkor szoktunk, ha félünk, hogy azt nem tartjuk meg. Isten veled! Amit az életben nem adtál meg nekem, ne vond meg tőlem, ha nem leszek. Őrizd meg szivedben az emlékemet.

Ma reggel sürgönyöztem a nagyszüleimnek, ők érted fognak jönni s kívánom, hogy boldog légy köztük; ez lesz az én utolsó kívánságom.

Gondolj néha a te szerencsétlen, de téged nagyon szerető édes anyádra.

* * *

Ma keltem fel hosszas betegségemből először. Az önvád, hogy én vagyok az oka az anyám halálának, annyira megviselte idegeimet, hogy hetekig fektüdtem nagybetegem.

Ma már jobban vagyok és én nem tudok örülni neki. Pedig megvan már mindenem, ami után úgy vágytam mindig.

Van fényesen berendezett gyönyörü szobám, drága ékszereim. Van díszes fogatom és remek divatos ruhám. És én mind ezeknek nem tudok örülni. Nem tudok örülni, mert az én lelkem folyton csak visszasír abba a szegényes kis szobába, ahol egy szent asszony, az én drága anyám, járta hosszú éveken keresztül az élet kálváriáját azért, mert nagyon szeretett.

Vége.

dörtség és katonaság sortűret adott, amelynek következtében 6 ember meghalt és 171 megsebesült. A tüntetés napján a fővárosban a forgalom teljesen szünetelt, az üzletek zárva voltak és a hírlapok sem jelentek meg. Pénteken a sztrájk véget ért és a nyugalom is helyre állott.

— **Bármegyei kisgazdák tanulmányútja.** A bármegyei kisgazdák folyó hó 11-én *Krajtsik* Jenő gazd. egyesületi titkár vezetésével egy betes tanulmányútra mentek az erdélyi szász gazdasági egyesület által rendezett állat-, gép-, borkiállításra; továbbá mintagazdaságok, tehénészet és tejgazdaság tanulmányozására. A résztvevők a következők voltak: Csorba Győző tanító, Salavári Jónás Nagykoszmály, Gyurcsák János Kiskoszmály, Csonka János, Lócsai János, Gaál János Felsőszecse, Mészáros János, Galambos János Nagysalló, Simon István, László Jónás Töhöl. A résztvevők Lévárdi indultak Bpestben, Szolnok, Nagyváradon át Kolozsvárra, ahol a város nevelőseégeit, a Kolozsmonostori áll. gazd. akadémiát és annak 16., szarvasmarha-, sertés- és tyúktenyésztését tekintették meg. Innen Brassóba mentek át, ahol a szász kiállítást, a város nevelőseégeit és a szász kisgazdák mintagazdaságait nézték meg. Végül egy kirándulást tettek Predealon keresztül Románia Sinaia nevű községébe, amely X. Károly román király híres nyaralóhelye és ma-holnap európai híru nevelősege lesz. Szerencsével is jártak, mert éppen akkor utazott el Bukarestbe a román király, akit igen meleg ovációban reszesítették, amit a király kedvesen viszonozott. Ezek után gazdag tapasztalatokkal *Csorba Győző* vezetése mellett 2 napi fáradságos út után Tóvis, Kolozsvár, Nagyvárad, Szolnok Bpestben keresztül szerencsésen visszaérkeztek falusi otthonukba. Ezen kirándulás főcélja volt, hogy a kisgazdák, sőt nagyobb-részt mintagazdák saját gazdaságukban gyakorlatilag is értékesíthessék a nagy gazdaságokban szerzett bő tapasztalataikat.

— **A családi pótlék.** A pénzügyminiszter múlt hétfőn terjesztette a képviselőház elé az állami és megyei alkalmazottak családi pótlékáról szóló törvényjavaslatot, amely szokás az állami és megyei alkalmazottakat reszesíti családi pótlékban, akiknek ellátás nélküli gyermekük van, vagy akiknek legalább két családot ellátásáról kell gondoskodni. Összesen 166.501 családot érdekel ez a javaslat közvetlenül; a családi pótlékek összege már az első évben meghaladja a 27 millió koronát. A családi pótlék szempontjából az alkalmazottakat két csoportra osztják. Az első csoportba tartozók egy gyermek után évi 200 korona, két gyermek után 400 korona, három vagy annál több gyermek után évi 600 koronát kapnak. A másik csoportba tartozó alkalmazottaknál a pótlék egy gyermek után 100, két gyermek után 200, három vagy ennél több gyermek után évenként 300 korona.

— **Gyászhir.** Kőrmöcsbányáról kaptuk a szomorú hírt, hogy ott *Kerekes Kálmán* né szül. *Haracsok* Ilona úrnasszony, a kőrmöcsbányai városi átlatorvos neje, életének 42-ik, boldog házasságának 17-ik évében hosszas és súlyos betegség után, f. hó 17-én övéinek mély fájdalomára meghalt. Temetése a város közönségének nagy részvéte mellett e hó 19-én d. u. 4 órakor volt.

— **Uj kanonok.** E napokban jelent meg a király leirata, amely a dr. *Sztanyák* Ferenc beszercebányai egyházmegyei kanonok halálával megüresedett kanonoki állumot *Grosch* Adolffal, egy igazán munkás férfival tölti be s így a közel egy évig üresedésben lévő állum kérdése eldőlt, de oly kedvezően, hogy az egyházmegye szinte örömmel fogadta a kedves hírt, amely nem lepte meg ugyan, de annál inkább megörvendeztette a tudat, hogy a kitüntetés egy buzgó életnek lett a jutalma. Fiatal kora dacára is a kitüntetés az ő személyében igazán jutalommal lett. Jutalommal egy csendes, de buzgó és folytonos munkának, tevékenységnek és fáradozásnak. Mert a kinevezett fiatal kanonok működését tényleg leginkább csendes májusi esőhöz lehetne hasonlítani, amely nem hoz villámokat,

nem tépi a fákat, nem okoz félelmes fel-tűnést, de csendesen termékenyít meg mind-ent maga körül, hoz áldást, hoz életet és szinte azt se tudjuk, hogy honnan. — Természetes, hogy mint ilyen személyt a püspök továbbá is megtartja maga mellett oldalkanonoknak. Mert legjellemzőbben mutatta be a helyzetet maga a püspök, amikor a most kinevezett kanonok edes anyjának azon szavaira, hogy hiszen neki csak egy fia van s így legalább egy-két napra szeretné látni otthonában, szeretettel azt válaszolta: Istenem, de nikor nekem is csak egy Groschom van! (M)

— **Az állítási kötelezettség fenntartása.** A honvédelmi miniszternek e napokban közzetett rendelete szerint a véderőtörvény nem engedi meg, hogy az állításköteles kor előtt önként belépő egyén a felülvizsgáló bizottság által fegyverképtelenné nyilvánítván, a későbbi állítási kötelezettség alól felmentessék. Az ilyen egyén állításköteles marad s annak idején a sorozó bizottság elé állítandó.

— **Az új kétkoronások.** A pénzügyminiszter a kétkoronás ezüst érme forgalomba hozatala tárgyában rendeletet adott ki, amely szerint a kétkoronások kiadása f. hó 20-ával megkezdődött. E rendelet szerint a magánforgalomba senki sincs kötelezve kétkoronásokat 50 korona összegben felvételként elfogadni, az állami és többi közpénztárak azonban az új pénzt korlátlan számban elfogadni tartoznak. Az új kétkoronás pénzdarabokból összesen csak 5 millió készitettek.

— **Magyar kultúra Óbarson.** A levai áll. tanítóképző-intézetnek III. éves növendekéi f. évi április hó 27-én *Ferenc Antal*nak a pedagógia tanárának vezetésével mellett megfigyelték a magyarbeszéd tanítását, az ó-barsi nem magyarajku r. népiskolában; május hó 4-én pedig a látott tanítások és kapott elméleti utasítások alapján a növendékek gyásorolták magukat ezen nemzeti szempontból fontos misszióban. A folyó hó 20-án tartott tanári konferencián *Frank* tanár a tanulmányi kirándulásról való beszámolás kapcsán kiemelte a nevezett iskolának a magyarbeszéd felkarolás körül a kifejtett kiválóan eredményes tevékenységét, továbbá, hogy egyéb tanulmányokban is az egyes osztályok olyan előmenetelt tanúsítottak, amely meg a magyarajku népiskolának is dicsőretére váának s ezért az ó-barsi rk. iskolát teljes elismeréssel illeti. A leendő tanítók ambíciójának emelése, lelkiükben a magyar állammezme gyökereinek mélyítése szempontjából a jelentést tevő tanár szerencsésnek tartja az óbarsi népiscola munkájával való megismerkedést.

— **Halalozás.** *Kölygessy* István, uradalmi tisztviselő, folyó hó 22-en reggel, Garamszalón életének 44-ik, boldog hazaságának 15. évében váratlanul elhunyt. Halálát özvegye: szül. *R. Szabó* Etelka és nagy kiskora árva a legnagyobb fájdalommal gyászolják.

— **Közgyűlési társaság.** A Bármegyei Altaianos Tanító-egyesület elsőnsége egy helyben, mint vidéken ez uton is felkéri mindazokat, akik az egyesületnek június hó 1-én tartandó jubiláris közgyűlésének alkalmával a társaságban részt venni kívánnak, hogy ezen óhajátukat — az esetleges zavarok elkerülése végett — május hó 28-ig az egyesület titkáranál *Sós* Simonnál (Leva) mulhatatlanul bejelenteni szíveskedjenek.

— **Ájándék az iparostanonc-iskolának.** A Muzemok és Könyvtárak Országos Tanácsa a levai iparostanonc-iskolának 300 korona értékű könyvtárat szavazott meg. A könyvtár megfelelő szakrénnyben lesz elhelyezve, minden felszereléssel ellátva és Lévára szállítva úgy, hogy a könyvtár felállítására az iskolának semmi költségbe nem kerül.

— **Majális.** A vasutasok árvárára javára f. hó 11-én nyári ünneppélyel egybekötött táncmulatságot rendeztek a leva — garamberzenoezi h. é. vasút alkalmazottjai Garamrudón. *Batyka* Kálmán, garamrudóni állomás elöljáró volt az az agilis férfi, a kezdeményező és főrendező, ki fáradságot nem ismerő ambícióval agítát a humánus cél érdekében. Ő adott arra alkalmat, hogy a nemesen gondolkozó közönség áldozatot

hozhaszon a vasuti alkalmazottak mostoha sorsu gyermekei részére. Főrendező voltak Szabó Imre újbányai előjáró és Vend-rődi Vilmos, akik szintén sokat fáradoztak a siker biztosításán. A nemes célra való tekintettel *Russziska* Vilmos, üvegyáros gyári helyiségeit alakította át dísz- és tánc-helyiséggé. Dícséretet és kitüntető elismerést érdemel *Ondryska* Ferenc, kit a közönség a remekül sikerült tűzijáték rendezéseért kitüntető szeretettel halmozott el. Ugyancsak derekasan töltötte be tisztét Pázmány Jenő ny. tanító, ki mint a mulat-ság pénztárnoka udvariasságával és szeretetreméltó temperamentumával egyike volt azon tényezőknél, akik a cél érdekében hetek óta szorgoskodtak. Délután 3 órakor cigányzene mellett impozáns jókedvvel az erdő egy romantikus helyére vonult fel a közönség, ahol este 7 óráig szórakozott tombola, világposta, szépségverseny stb. ily alkalmokkor szokásos mulatságokkal. Szép-égyversenyen az első díjat egy bájos urileány: *Bocsek* Sárka nyerte meg; a másodikat *Turcsán* Mária; a harmadikat *Karsay* Teresike, mindmegannyi jókedélyű, szép urileány. Ezután következett a tűzijáték, melynek ügyes rendezése és sikere csodá-latba ejtette a szemlélőt. Este 7 órától, az üvegyár ténchelyisége átalakított ter-mében folyt tovább a mulatság, ahol a közönség jó és vidám kedvben a hajnali órákig maradt. Tiszteletjegyüket részint megváltották, részint felülítették: Ruzsika Vilmos üvegyáros 20 kor. Kachelmann Károly vasgyáros Vihoye, 20 kor. Garam-benzencze — lévai h. é. v. r. t. 10 kor. Szandrik ezüstgyár Alsóhárom 10 kor., Ernst és Schults 10 kor., Mozdonyvezetők szövetségének lévai képviselője 8 kor., Dr. Lányi Gyula, 5 kor., Dr. Biedermann Henrik 5 kor., Göpfert János 5 kor., Truszka Ferenc 5 kor., Nagy József 5 kor., Lovag Faragó Sámuel 8 kor., Reiter Alajos 3 kor., Borki Mihály 3 kor., Praesák Ernő 3 kor., Aldor Ármánd 3 kor., Áltomási előjáró Kéménd 2 kor., Hladrov-szki József plebános 2 kor., Tóth Arthur 1 korona. Mély köszönet a nemes adako-zóknak! (P.)

— **Eljegyzés.** *Deutsch* Dávid hort-börzsényi lakos eljegyezte *Deutsch* Margitot, *Deutsch* Gábor csejki kereskedő leányát.

— **A tanfelügyelet reformja.** Mint tudvalevő, a kultuszminisztérium reformálja a tanfelügyeletet. A reformon két berendelt tanfelügyelő dolgozik s amint hírlik, az már el is készült. A tervezet szerint minden tanfelügyelőség belső és külső részre oszlanék. A belső reprezentálna és adminisztrálna; a külső pedig iskolákat látogatna. A belsőre csak jogszabályokat vagy bölcseseket neveznének ki, míg a külsőt kiváló szak-emberekre bíznák. Az utóbbi az elsőnek lenne alá-rendelve

— **Méhészeti kiállítás Kolozsavrt.** A Pécsott 1907. évi aug. hó 22.—23 án tartott IV-ik országos méhészeti kongressz-usz határozatiilag kimondotta, hogy a leg-közlebbi kongresszust Kolozsavrt fogja tartani és annak rendezésével az Erdélyrészi Méhészeti Egyesületet bízta meg. Ez az egyesület kötelezettségének eleget teendő, f. évi aug. 18—19-ére összehívja az V-ik országos méhészeti kongresszust Kolozsavrra és azzal kapcsolatosan aug. hó 18—24-ig méhvásárral összekötött országos méhészeti kiállítást rendez.

— **Tanítóválasztás.** *Kosztolányi* Alajos kereszturi r. kath. tanító egyhangulag barsfűsi kántortanítóvá lett megválasztva.

— **Új táviró hivatal.** A kereskedelemügyi miniszter — mint értesülünk — *Barsfűss* községben táviró-hivatalnak felállít-ását rendelte el.

— **A föld lakossága.** Egy bégsi statisztikus szá-mításai szerint a földön 1,514,510,000 ember lakik. Ezek vallás tekintetében így oszlanak meg: keresztény (katholikus, ortodox, protestáns) 534,940,000 konfuciózus 300 millió, Brahma hívei 214 millió, mohamedán 173,290,000, izraelita 104,860,000.

— **Halbőség a Nyitrában.** Annyira megszorodott a hal a Nyitra folyóban, hogy néha szélcsend idején teljesen betölti a sok hal a folyó vizének felső rétegét. A közönséges, selejtes halon kívül bőven van benne csuka, harcsa, márna és elvétve a ponty. A Nyitra folyó mentén fekvő község-ekben a hal kilója 80 fillér és 1 korona 20 fillér kőzt váltakozik. Halászhat min-denki, aki halászsíjgot vált.

— **Parcellázák a primási birtokokat.** Mint a lapok írják, nagy szociális jelentőségű rendszerváltozás következik be a primátus birtokai kezelésénél. Rövi-desen parcellákra osztják a 94,465 holdas primási birtokok jó részét és a parcellákat községeknek fogják bérbé adni.

— **Agyonütötte a gerenda.** *Kecskés* Ferenc óhaji lakos a nagaurányi cukorgyár-ban mint népszámos dolgozván a kőművesek mellett, e hó 13-án munkabőzben sz eme-ten egy gerenda a fejére esett, aminek kö-vetkeztelen másnap meghalt.

— **A méznek gyógyító hatásai.** Hogy a méz éleztetnek milyenek a hatásai, az köztudomás. A farsadt ember izómmun-kéjának új erőt ad, ha étel és lefekvés előtt egy órával egy kanálnyi mézet eszik. Has-hajtó és antiszeptikus volta hargyasavtar-talmánál és egyéb hatásainál fogva ismeres-tesek. Még megjegyzendő, hogy híres francia orvosok a neuraszténia ellen este lefekvés előtt két kanálnyi mézet rendelnek. A jó hatásu mézszirup imigy készü: 1 liter víz-zel 4 kiló méz melegen elkevertetik. Ehhez 2—3 gr. eucalyptus-eszencia, mely minden gyógyszerterábn kapható, kevertetik. A beteges tünetmája szerint még áztatott borics, narancslevél, hársfavirág, vagy sze-der leve adatik. Bronchitis, nátha torok-tájás stb. ellen ezen szirup gyógyhatása igen hatékony.

Tessék napilapjait, hírlapokat, divat-lapokat Nyitrai és Tarsa r. t. könyvkeres-kedésében Léván megrendelni, megkímélti a postai beküldési költséget.

Színház.

Tegnap kezdette meg *Szabó* Ferenc színtársulata előadásait Léván a városi vi-gadóban a *Kis Gróf* operettel. *Szabó* Ferenc társulata a múlt évben jó eméket hagyott, sok tehetséges tagja, szép műsora volt s közönségünk is élénk érdeklődést tanúsított iránta. *Szabó* társulata nagy részben új izgokból áll, jelenlegi tagjai a következők: *Fátyol* Hedi subrette énekesnő, *Hoiti* Elma koloratur énekesnő, *Sz. Hervay* Erzsike hősnő szende, *Sebestény* Rózi szende, *társalgási*, *Havassy* Szidi anya és komika, *Jászay* Margit, *Paraghi* Margit, *Hollósy* Rózi, *Riskó* Iona, *Timár* Aranka, *Soós* Juci, *Varsányi* Etelka kar és segédszínész-nők. *Szabó* Ferenc hősszerelmes, *Czakó* Gyula bonvivánt énekes barcv., *Antal* La-jos tenor énekes, *Radványi* Dezső bariton enel os. *Szathmáry* Lajos jellemszínész, *Ti-már* Bela operette buffo, *Baghy* Gyula ko-mikus, *Lebeda* Géza sshedor, *Radnai* János szerelmes, *Horváth* Gyula, *Ligeti* Lajos, *Erdős* Hugó, *Bárdi* Dezső, *Rubinyi* Titor, *Blácsi* István kar és segédszínészek.

Az eső előadás elég sokat ígér. A be-tanulás pontos, a rendezés gyakorlott kéze-vel. Jövő számunkban tüzetesebben méltat-juk. Hiszünk, hogy közönségünk sem fog fukarodni elismerésével a törökvi társulat irányában.

Hivatalos közlemény.

1393/1912. sz.

Hirdetmény.

Az 1912. évre szóló s megállapított kereskedelmi és iparkamara illetékről a ki-vetési listárom az abban kitüntetett össze-gek behajtása céljából az illetékes kamara által megküldetett.

Minelfogva felhívatnak az iparkamarai illeték fizetésére kötelezettek, hogy tarto-zásukat 8 nap alatt különbeni megállapítás terhe alatt Léva város pénztáránál okvetlen fizessék be.

A városi adóhivatal.

Léván, 1912 május 24.

Fabián Zoltán
adók. főnök.

Irodalom és művészet.

Rendkívüli kedvezmény. A magyar asz-sonyok régi, népszerű és kedves közlönye, a „*Háztartás*” kiadóhivatalával, sikerült olyan egyezsére lépünk, hogy lapunk olvasóinak télelvi 6 korona előfizetési ár helyett 5 koronáért, egész évi 12 korona helyett 10 koronáért szállítja a „*Háztartás*” kiadóhivatala a lapot. A „*Háztartás*” mindent felölel, ami a gazdaszonyt érdekli, *divat*, *kézmunka*, *hasznos tudnivalók*, *kertészet*, *szépség*, *egész-ség*, *falusi major*, *rejtély*, *humor* stb. stb. rovatai megfigyelésre méltó tanácsokkal szolgál: Koryha rovata pedig rendkívül sok kipróbált ételreceptet tartalmaz. A *Kürthy* Emilné szerkesztésében megjelenő kiváló gondallal szerkesztett folyóirat három-szort jelenik meg. Az előfizetési pénzek a „*Háztartás*” kiadóhivatalának Budapest, VI., *Eötvös-utca* 36. sz. a. küldendők, de a postautalvány szelvényén hivatkozni kell e hirdetésben foglalt kedvezményre.

Ígyen mutatványsszámmal bárkinek kívánatra szívesen szolgál a „*Háztartás*” kiadóhivatala.

Cillike viszontagságai. A magyar leány-világ bájos alakja, *Cillike*, akit *Tutsek* Anna tett oly népszerűvé írásaiban, e héten ismét megjelenik a Magyar Lányok hasábjain amint a korzón sétál. A kitünő leányifjusági lap egyébként május ötödiki számában új regény közlését kezdi meg, amelyet „*Az idegen leány*” címmel *V. Sipos* Ida írt. Elbeszélést *Dánielné* *Lengyel* *Laurától* közöl a lap, „*A nagy leány*” címmel. A cikkeket közül kiemeljük a világra szólót, továbbá a chiebillát és chincirelőt ösmertető cikkeket, melyek szórakoztatva tanít-ják a jövő kis háziasszonyait *Nógrádi* *Pap* *Dezső* verse, *Malot* *Hector* regénye, apróbb cikkek, számos kép és rajz tartkítja meg a lap mai számát. A Magyar Lányok előfize-tési ára negyedévre 3 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., *Andrássy-ut* 10.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1912. évi máj. hó 19-től 1912. évi máj. hó 26-ig
Születés.

A szülők neve	A gyermek nemje	A gyermek neve
Kuszi József Izsolt Anna Jancsó István Kaczián E. Dohány Sándor Kuzmin A. Ginzery Hugó Piroksa M.	leány fiú fiú fiú	Anna László András György

Házasság.

Völegény és menyasszony neve

Vallása

Bátóvazki Imre Danis Julianna

r kath.

Halálozás.

Az elhunyt neve

Kora

A halál oka

ösv. Huszár Károly

78 éves

Aggkört végkim.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: *Dr. Horváth* Gyula rendőrkapitány.

Buza m.-mészánként 21 kor. — fill. — 21 kor. 80 *Kétszeres* 18 kor. — fill. 19 kor. — fill. — *Rozs* 19 kor. 60 fill. 19 kor. 80 fill. *Arpa* 18 kor. 20 fill. 18 kor. 40 fill. *Zab* 20 kor. — fill. 21 kor. — fill. *Kukorica* 19 kor. 20 fill. 19 kor. 80 fill. — *Lencse* 44 kor. — fill. kor. 45 — fill. — *Bab* 31 kor. 20 fill. 32 kor. — fill. — *Köles* 13 kor. — fill. 14 kor. — fill.

Eladó házak.

Honvéd- és Damjanich-utóában lévő házaim eladók. Bővebbet ifj. GHIMESSY JÓZSEF-nél.

Nyilttér.

**MOLL-FÉLE
SEIDLITZ-POR**

Enyhe, oldó háziser mindazoknak, kik emésztési zavarakban és az illő életmód egyéb következményeiben szenvednek.

Egy eredeti doboz ára 2 korona.

Vidéki gyógyszerárakban kérjük Moll készítményeit.

**MOLL-FÉLE
SOS-BORSZESZ**

Fájdalom csillapító és erősítő **bedörzsölés,**

elismert, régi jóhírnevű háziser szaggatás és hűlésből származó mindenemű betegségek ellen.

Eredeti üveg ára kor. 2

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Főszékhely MOLL A. gyógyszerész

Cs. kir. udv. szállító, Bécs, I. Tuachbuen 9.

**Táncitanítási
értesítés!**

Léva város és vidéke nagyrabecstült közönségét tisztelettel értesítjük, hogy **1912. évi július hó 1-én** a Városi Szálló dísztermében **tánckurzust nyitok.**

Beiratkozások Junius 24-től a díszterem melletti irodában. Az összes divatos szalon és látványos táncok tanítása!

Boston! Two step! Uri társaságok részére külön zártkörű Boston és Two step kurzus!

Kérek a beiratkozásokat a tanfolyam megkezdése előtt eszközölni. Gyermekek kurzus! Deák kurzus! Felnőttek esti kurzusa!

Szives pártfogást kér

KREUTZ GYULA

több fővárosi leányiskola tánctanára.

Fővárosi tanintézet: VIII. Kemény Zsigmond u. 12.

100|1912. vh. szszám.

Arverési hirdetés.

Közhírré teszem, hogy az újbányai kir. járásbíró 1912. V. 29|1 sz. végzése következtében Dr. Biedermann Henrik ügyvéd által képviselt Bjelik András eleasmarti lakos javára 39 korona és jár erejéig 1912. március 18-án fogazatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 771 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 2 üsző, gyalupad, széna stb. a 78 korona 14 fillérben megállapított eddigi és még felmerülő költségek erejéig valamint az esetleges felülfoglaltok követelése erejéig is az 1912. évi május hó 29. napján délután 3 órakor Eleasmarton alperes lakásán megtartandó bírói árverésen eladatnak és ezen árveréshez a venni szándékozót ezennel oly értesítéssel kivom meg, hogy az érintett ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Újbánya 1912. május 14.

Lukács Miksa

kir. bírói végrehajtó.

Védjegy: „Horgony”.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, oszánál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és ügyesül minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

D. E. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

2314|1912. tlkvi szám.

Hirdetmény.

Garamkeszi község te'ekönyve a közös legelő egy részének felosztása következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyek az 1886. évi 29. t. cz. és az 1889. évi 38. t. cz. és az 1891. évi XVI. t. cz. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik és az 1892. évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogazatosított.

Ez avval a felhívással tétetik közre:

1. Hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t. c. 15. és 17. §§-ai alapján ide érteve e §§-oknak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában és az 1891. évi XVI. t. cz. 15. §-a, pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 7. §. és az 1891. évi XVI. t. cz. 15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi XXIX. t. cz. 32. §. alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják evégből törlesei keres tüket hat hónap alatt vagyis 1912. évi november hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ez a megnevezett törlesek záros határidő eltelte után indított törlesei kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §§-ainak esetében ideérteve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5. §. §-ában foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondásukat éni kívánának írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912. évi november hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétel nem fog.

3. Hogy mindazok akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által nemkülönbön azok akik az 1 és két pontban körírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t. cz. szerinti eljárás és ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert jogukat bármely irányban sértve vélik ideérteve azokat is, kik a tulajdonjog aranyának az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeiket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1912. évi november hó 20. napjáig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakításkor közbefjött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvényre utasítást és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, kik a hitelesítő bizottságnak eredeti oktraktokat adnak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerűen egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtottak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Léván, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1912. évi május hó 10. napján Pogány s. k. járásbíró.

a kiadmány hitelesül.

Dódek

kir. tlkvezető.

**A borfogyasztó közönség
figyelmébe.**

Ajánlom kitűnő minőségű boraimat
házhöz szállítva.

Börzsonyi zöld, fehér literenként 80 fill.
Balatonmelléki „ „ 100 „
Neszemlyi Ó vörös „ 110 „
Helyben 5 liternyi rendelést házhöz
szállítom. Telefonon is megrendelhető.

Mély tisztelettel

Fertikó József

városi fogadó.

Modern ház

a Kossuth utcában (17), 4 szoba
konyha, fürdő szoba, kamra, pin-
cze, üvegezett folyosó mellék-
épületben cselédszoba és mosó
konyha, parkirozott udvar, gaz-
dasági udvar kis zöldes kert,
kút az udvaron, folyó év november
hó 1-től bérbeadó, esetleg eladó.
Feltételek TOKODY IMRE vendégfőnök
tudhatók meg.

WASHALL

legjobb mosószer

Washall Company Wien
II. Kurzbauergasse 3.

Kapható: KNAPP drogeriában LÉVÁN.

A mesterdalnok.

Czipóm szép és tökéletes,
Benne járnai élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

PALMA
kaucsuk sarok

Dús választék!

Gyári árak!

Fremmer Mór

ponyva és zsákkölcsönző intézete, jutaáru raktára Léván.

A közelgő szezon alkalmából bátorkodom a t. közönség figyelmét felhívni **zsák és ponyvakölcsönző intézetemre**, zsákponyva

kéve köté

és jutaáru raktáromra.

Megbízásaimnak legpontosabb teljesítését előre is biztosítom.

Csépléshez, gőzekeszántáshoz, téli fűtéshez
Tatai briketteket és tatai darabos szenet
 kiválóan alkalmas

Magyar Általános Kőszénbánya R. T. Budapest, V., Zoltán u. 2—4

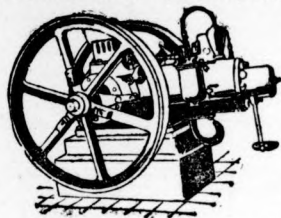
A legjobb paclomaz
FRITZELAKK

Tartós! Kiadós!
 Használatban legolcsóbb!
 Bevásárlásnál ügyeljünk, hogy csakis eredeti
FRITZELAKK csomagok legyenek.
 Kapható: **Stern József** festékkereskedésében
 L É V A N.

CLIMAX

nyersolajmotorok és lokomobilok 3-70 HP.

Magasnyomású nyersolajmotorok 15-150 ló-
 erőig

legolcsóbb és
 legmegbízhatóbb
 Üzemeltetés
 jék. Üzemköl-
 ség lóerőnként
 1-2 fill. Állan-
 dón zavartalan
 üzem! - Pénz-
 ügyöri felügye-
 let nélkül! Egy
 szerű kezelés! Sok
 száz gép üzemben!

Költségvetések és árlisták díjmentesen.

Bachrich és Társa

betétitársaság motorgyári fióktelepe
BUDAPEST

V. Váci körút 59/tt

1296/1912. kig. szám.

Faeladási hirdetmény.

Ujbánya, szab. kir. rend. tan. város az 1912. évi
 június hó 10-én d. e. 10 órakor a városház tanács-
 termében tartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött
 nyilvános szóbeli árverésen eladja a tulajdonát képező
 erdő A. ü. o. II. B. ü. o. I. és II. valamint a C. ü. I. és
 II. vágássorozataiban az 1912. évi április havában volt
 szélvihar által kidöntött kihaszánálásra kibélyegezett összes
 mintegy 1500—1600 darabot kitevő, legnagyobb részt
 nagyobb méretű tenyőfát.

A kikiáltási ár köbméterenként:

— 19 cm. középátmérővel bíró fáknál 10 kor. — f.
20—28 " " " " 11 " — "
29 stb. " " " " 11 " 70 "

Bánatpénz 2000. (Kettőezer) korona.

Az írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése
 előtt adandók be az árverést vezető kezébe.

Utóajánlatok el nem fogadtnak.

Az árverési és szerződési feltételek az ujbányai m.
 kir. járási erdőgondnokságnál és alólírott nál a hivatalos
 órák alatt tekinthetők meg.

Ujbányán, 1912. évi május hó 24-én.

Kotiers Emil

polgármester.

== Ajánljuk: ==

legolcsóbb napi árak számi-
 tásával elsőrendű, direkt
 forrásokból beszerzett
 fűszer- és gyarmatárúinkat,

valamint állandóan friss csemege-sajt,
 naponta érkező felvágott és egyéb
 csemegeárúinkat.

Közvetlen kávéimportunk folytan

k á v é i n k

ugy ár, mint minőség tekintetében
 versenyen kívüliek!

Legjobb Mauthner-féle kerti és
 vetemény magvak!

Gépolaj, gépkenőcs, tavottaszír
 carbolineum, aszfalt-fedéllemezt,
 gummi- és aszbesztáru, petroleum,
 benzín, carbit és kátrány vegyi
 termékek, gyanta, kénpor, kék
 és zöld gálicz, raffia-háncs, min
 denemű festékáru,

portland és románczement
 állandó nagy gyári raktára.

M. kir. marhasó és lőpor-árúda.

DISZKOSZORUK

fa- és érczkoporsók gyári áron!

VARRÓGÉPEK

5 évi jótállással

Kern Testvérek

fűszer-, csemege és vasnagykereskedése

Telefon 14. L É V A. Alapított 1881.

Ajánljuk továbbá ujonnan berendezett vas-
 áruházunkat.

Állandó raktárt tartunk legfinomabb nickel, alumi-
 nium, email, öntött és lemez

konyhaedényekből,

egyensúly-, táblás és tizedes mérlegekből, legjobb minő-
 ségű sajtolt lapát, acél répvilla és répakiemelő, fejsze,
 csákány, kapaáru, fűrészt, reszelőt, metsző olló, ojtó
 kés, összes kerti, mezőgazdasági, méhészeti, tej-
 gazdasági, bádagos- és kőmives szerszámok, épü-
 let- és butorvasalások olajozók, kenőszelenczék, gép-
 szijak, szivattyúk, kendertömők, tömítő anyagok, viz-
 mentes ponyvák, csigafurók, kalapácsok, saluk, állók,
 kereskedelmi öntvények stb. vascsikkekéből.

Legzöltszerűbb többször csavart horg. drótfonat-
 kerítés és tuskés buzal raktár.

Fényképészeti cikkek, kerékpá-
 rok, pneumatikok nagy raktára.

Szíves megkeresésre készséggel szolgálunk spe-
 cziális árajánlattal. Nagyban vételnél külön ajánlat.

Saját gyártmányú
 acél szénávasító kések
 nagyban eladása.

Valóban

"Zirczulin"

segít a
nagyserű és
utólérhetetlen
Rovar
ölő

„Vásárolják csak üvegekben“.

K a p h a t ó:

Léván: Engel József és fia Kern testvérek Knapp Ignác Pollák Kálmán Heksch Ilés Kertész Lajos	Ipolyságon: Dombo K. u. Brack I. Berczeller M. Ivots Andor Csóka József Weinberger Mór	Ujbányán: Czervinka M. Heinrich Ede Verebélyen: Rosenzweig István Czirok István	Erdei József Pollák Zsigmond Zsarnócszán: Füszek Győző Veichher Izidor
--	--	--	--

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33. **L É V Á N.** Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült
házamban nagy választéku

állandó gépkiállítás van berendezve.

==== Hazai gyártmányu gépek: ====

Világbíró „RAPID“ lánczos kutak. „Alfa Separator“ tej és
vajgazdasági gépek. — Legjobb minőségű takarmánykamrák
elkészítése és felállítása jutányos árakban. — Hofherr és
Schrantz-féle gőzcséplő készletek, Ganz-féle motorok minden
nagyságban, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

Tiszta nyersanyagok!

Tiszta gyárak!

A SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓ-
SZAPPAN a legjobb, gondosan
megválogatott és tisztított nyers-
anyagokból készül. Nemcsak, hogy
minden készülék, kazán és gép,
hanem a gyári helyiségek is a
lehető legtisztábban vannak tartva,
hogy igazán csakis teljesen tiszta
szappan kerüljön ki a gyárból. A
SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓ-
SZAPPAN tisztasága és utól nem
ért jó minősége évtizedek tapasztalatainak eredménye.

A ruha beáztatásához a legjobb
az „ASSZONYDICSÉRET“ mosókövet.

Tiszta szappan!

Tiszta ruha!

A ruhát csak úgy lehet kifogás-
talanul fehérre mosni, anélkül, hogy
az megrongálódjon, ha teljesen
tisztá, hamisítatlan szappant hasz-
náunk. Mi 25.000 koronával szá-
vatolunk azért, hogy a SZARVAS
védjegyű SCHICHT-SZAPPAN
teljesen tiszta és mentes minden
káros alkotórésztől. Az újabb idők-
nek minden vívmányát és a tu-
domány és technika terén jelent-
kező találmányt felhasználunk
arra, hogy a SCHICHT-„SZAR-
VAS“-MOSÓSZAPPAN gyártását
a legolcsóbbá tegyük. Tökéletesi-
tésén folyton dolgozunk.

A ruha beáztatásához a legjobb
az „ASSZONYDICSÉRET“ mosókövet.

Thomassalakot

Őszi és tavaszi szállításra kilópercen-
tenként 38 fillérért bérmentve
bármely állomásra, ugyancsak super-
fosfát, kálisó, kairit és egyéb
műtrágya féléket a legjutányo-
sabbban ajánl

Berceller Márton Ipolyság.
(Ingyen vegyelemezés.)

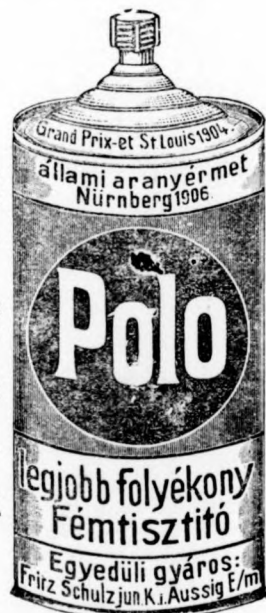
„AZ OLLA“
szakorvosok
által meg-
vizsgálva és
legjobbnak
minősítve
van.
Két évi jót-
állás.
Ára
ucatonként:
4.—, 6.—,
8.— és
10. korona

Az „OLLA“
több mint
200 orvos
által leg-
megbízha-
tóbbnak van
ajánlva.
Kapható az
ország min-
den gyógy-
szertárában
és jobb dro-
gériákba.

Követelje azonban hogy a szállítója önnek csakis
OLLA-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb
értékű súlyú utánszert mint „ép oly jót“ felcícsérni.
Az elárúsító helyek kimutatását. Árjegyzéket és eredeti
propaganda reklámat ingyen küld az

„OLLA“ gummigyár Wien. H/437 Fraterstrasse 57
Kapható Léván: KNAPP I. drogeriájában
és PICK EDE illatszertész-üzletében.

Mindenütt Kapható

Kérjen ingyenpróbát